

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Programmaplan Open Overheid

November 2022

Programmaplan

Open Overheid

Inhoud

Managementsamenvatting 5

1 Inleiding 7

- 1.1 Recht op overheidsinformatie 7
- 1.2 Openbaar, tenzij 7
- 1.3 Informatiehuishouding 8
- 1.4 Het programma Open Overheid 9
- 1.5 Opname activiteiten uit het Actieplan Open Overheid 10
- 1.6 Leeswijzer 10

2 Realisatie en planning 11

- 2.1 Programmabreed 11
- 2.2 Spoor 1: Openbaarmaking 11
- 2.3 Spoor 2: Informatiehuishouding 12
- 2.4 Spoor 3: Nieuwe Archiefwet 12
- 2.5 Communicatie 12
- 2.6 Internationaal beeld 12

3 Hoofdlijnen Open Overheid 14

- 3.1 Inhoudelijke sporen 14
- 3.2 Wetgeving en richtlijnen 18
- 3.3 Communicatie 19

4 Sturing en governance 21

- 4.1 Sturing 21
- 4.2 Governance 22

5 Kansen en risico's 25

6 Organisatie 27

Managementsamenvatting

Met het rijksbrede programma Open Overheid wil de Rijksoverheid haar openheid vergroten en haar informatiehuishouding (IHH) en -voorziening verbeteren. Het vertrouwen in de overheid is een belangrijke pijler van onze democratie. Dit vertrouwen is de laatste jaren onder druk komen te staan. Door ruimer en actiever informatie te geven, worden beleidskeuzes transparanter. Dit kan het vertrouwen in de overheid vergroten. Openheid draagt ook bij aan het goed functioneren van de overheid. Het is nodig voor het uitvoeren van haar taken. Met een goede IHH kan de Rijksoverheid op een betrouwbare en transparante wijze haar taken uitvoeren. Journalisten, burgers en onderzoekers worden zo beter en sneller geholpen.

Het programma verbindt drie sporen die er samen voor moeten zorgen dat er een (meer) open overheid komt. Deze sporen zijn: 1. Openbaarmaking, 2. informatiehuishouding (Open op Orde) en 3. de nieuwe Archiefwet.

Spoor 1 – Openbaarmaking

Om de informatievoorziening van de Rijksoverheid te verbeteren is een meer ruimhartige openbaarmaking vereist. Onder dit spoort valt de *Wet open overheid* (Woo), die de actieve openbaarmaking van informatie én de openbaarmaking op verzoek verbetert. In dit spoor wordt verder onder meer ingezet op de actieve openbaarmaking van beslisnota's, op de implementatie van het Platform Open Overheidsinformatie, op snellere en betere afhandeling van informatieverzoeken, en op de inrichting van het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI).

Spoor 2 – Informatiehuishouding (Open op Orde)

Verbetering van de informatiehuishouding van de Rijksoverheid is noodzakelijk voor een open en transparante overheid. Dit spoor, bekend als het programma Open op Orde, realiseert deze ambitie langs vier actielijnen: 1. Professionals, 2. volume en aard van informatie, 3. Informatiesystemen en 4. bestuur en naleving.

Spoor 3 – Nieuwe Archiefwet

Om ervoor te zorgen dat belangrijke (digitale) overheidsinformatie behouden, vindbaar en duurzaam toegankelijk blijft voor huidige en toekomstige generaties, is modernisering van de huidige Archiefwet nodig. Spoor 3 ziet toe op de modernisering van de huidige Archiefwet, op aanpassing van lagere regelgeving, en op de uiteindelijke implementatie van de nieuwe Archiefwet.

1 Inleiding

Iedereen heeft recht op toegang tot overheidsinformatie. Een open overheid geeft daar invulling aan door ruimhartig toegang te geven tot informatie over alles wat de overheid doet. Hiervoor is een goede informatiehuishouding noodzakelijk. Deze maakt het mogelijk om toegang tot informatie te geven. Misstanden zoals de toeslagenaffaire en verschillende onderzoeken hebben laten zien dat de overheid nog onvoldoende open is en dat de informatiehuishouding niet voldoende op orde is. Het rijksbrede programma Open Overheid brengt daar verandering in. En draagt daarmee bij aan een beter functionerende overheid en het herstel van vertrouwen in de overheid.

1.1 Recht op overheidsinformatie

Iedereen heeft recht op toegang tot overheidsinformatie¹. Zo kunnen burgers meedenken, meebeslissen en meedoen, maar ook de overheid controleren en gebruik maken van hun rechten. Met als uiteindelijk doel een goed functionerend, democratische rechtsstaat. Het vertrouwen in onze overheid is de laatste jaren onder druk komen te staan. Door ruimer en actiever informatie te geven, wordt de overheid transparanter. Dat schept op zich al meer vertrouwen en verbetert de informatiepositie van burgers, journalisten en onderzoekers om bij te dragen aan een beter functionerende overheid.

Open informatie maakt ook hergebruik van overheidsinformatie mogelijk. Dit heeft een maatschappelijke meerwaarde. Zoals onderzoek en dienstverlening op basis van die informatie. Ook de overheid zelf heeft baat bij een goed geregelde toegang tot overheidsinformatie. Zo functioneert de overheid beter als ambtenaren de informatie hebben die nodig is om hun werk goed en snel te kunnen doen. Dit geldt in het bijzonder voor (keten) samenwerking tussen overheidsorganisaties.

Het recht op informatie geldt voor alle informatie die de overheid ontvangt of genereert bij het uitvoeren van haar taken. Ongeacht de technische vorm van de informatie en het systeem waarin deze is vastgelegd. Het gaat dus niet alleen om tekstdocumenten in Document Management Systemen. Maar ook om e-mails, appberichten, agenda's en gegevens uit samenwerkruimtes en databases. En het

gaat niet alleen om informatie vastgelegd in systemen van de overheid zelf. Ook het gebruik van clouddiensten valt hieronder. Deze enorme hoeveelheid en technische diversiteit aan informatie en systemen maakt het zijn van een open overheid tot een complexe uitdaging. Niet alleen op technisch vlak. Een open overheid vraagt ook wat van de houding en het gedrag van de medewerkers en het management. Dit alles komt samen in het programma Open Overheid.

1.2 Openbaar, tenzij

In principe moet overheidsinformatie openbaar zijn.² De wet vraagt dat overheden hier zich al op eigen initiatief voor inspannen. Dit principe wordt actieve openbaarmaking genoemd. Hierdoor heeft iedereen toegang tot dezelfde informatie, zonder daar eerst een procedure voor te doorlopen.

Er zijn ook uitzonderingen waarbij niet iedereen toegang tot overheidsinformatie krijgt. Bijvoorbeeld omdat het om persoonlijke informatie gaat, omdat goede besluitvorming beslotenheid vereist, om ambtenaren ruimte te geven voor hun professionele perspectief³, om bedrijfseconomische belangen of internationale betrekkingen te beschermen, omdat er auteursrechten op de informatie rusten of omdat de kosten voor toegang niet in verhouding staan tot het belang.

¹ *Wet open overheid*, Artikel 1.1: "Eenieder heeft recht op toegang tot publieke informatie zonder daartoe een belang te hoeven stellen, behoudens bij deze wet gestelde beperkingen."

² *Wet open overheid*, Artikel 2.5: "Bij de toepassing van deze wet wordt uitgegaan van het algemeen belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische samenleving."

³ In de *Wet open overheid* wordt dit ook wel aangeduid als zijnde "persoonlijke beleidsopvattingen".

Ook als overheidsinformatie niet openbaar is, zijn er mensen die wel toegang kunnen krijgen. Zoals personen van wie de persoonsgegevens zijn of zij die een zwaarwegend belang hebben. Of journalisten en wetenschappers die het gebruiken voor onderzoek. En natuurlijk hebben ambtenaren overheidsinformatie nodig om hun werk te kunnen doen. Voor de keuze wie wel of geen toegang tot informatie heeft of krijgt is een belangenafweging vereist. Bij zowel te veel als te weinig gegeven toegang kunnen betrokkenen onredelijk benadeeld worden. Deze belangenafweging moet daarom altijd zorgvuldig en transparant worden gemaakt. Beperkingen in de toegang tot overheidsinformatie zijn bovendien vaak tijdelijk omdat belangenafwegingen in de loop van de tijd kunnen veranderen. Zo vervalt de geheimhouding van de ministerraadnotulen na twintig jaar, wordt er bij een ernstig incident in de regel vaak ruimer informatie vrijgegeven, en vervalt de bescherming op persoonsgegevens wanneer de persoon in kwestie komt te overlijden.

Als informatie vernietigd wordt, kan vanzelfsprekend niemand er meer toegang toe krijgen. Daarom is bij vernietiging van informatie eenzelfde belangenafweging nodig als bij weigering van toegang. Daarbij komt een extra complicatie: er moet ook rekening worden gehouden met belangen in de – soms verre – toekomst.

De Wet open overheid en de Archiefwet bieden de basisregels om te bepalen wie toegang tot overheidsinformatie kan krijgen en wanneer informatie vernietigd wordt. Een aantal andere wetten geven regels voor specifieke gevallen. Deze verscheidenheid aan wetgeving komt samen in het programma Open Overheid, dat toeziet op de samenhang tussen alle rijksbrede maatregelen.

Het mag duidelijk zijn dat er geen simpele formule bestaat die altijd snel en eenvoudig uitsluitsel geeft wanneer het op toegang tot informatie aankomt. Soms is er (een flinke) inspanning nodig om de verschillende belangen te onderzoeken en een besluit te nemen. Daarbij moeten ook de belangen van de overheid en haar ambtenaren worden meegenomen. De overheid moet natuurlijk haar vele taken uit kunnen blijven voeren. Het is hierbij van belang dat de relatie tussen bewindspersonen, parlement en ambtenarij wordt bewaakt, evenals de kwaliteit van het besluitvormingsproces.

1.3 Informatiehuishouding

Om nu en later toegang tot informatie te geven is het onvoldoende om deze alleen te bewaren. Want zonder aanvullende maatregelen zal veel informatie onbruikbaar worden. Waardoor er veel inspanningen en tijd nodig zijn om toegang tot die informatie te geven. Om dat te voorkomen moet informatie zodanig beheerd worden dat ze duurzaam toegankelijk is en blijft. Dat wil zeggen dat informatie vindbaar, beschikbaar, leesbaar, interpreteerbaar, betrouwbaar en toekomstbestendig is. Voor iedereen die nu of later recht op toegang tot de informatie heeft.

De informatiehuishouding van een organisatie omvat alles wat nodig is om de informatie van die organisatie duurzaam toegankelijk te maken en te houden. Zoals de benodigde mensen (professionals), de organisatie, regels, processen, methoden, technieken en systemen.

De informatiehuishouding van de overheid moet op orde te zijn in alle fasen van de levensloop van informatie. Vanaf het moment van creatie of ontvangst tot vernietiging. Dat begint al bij het ontwerp ('by design') van de processen en systemen waarin informatie gemaakt en gebruikt wordt. Het programma Open Overheid biedt unieke kansen om praktijksituaties uit alle fasen van de levensloop aan elkaar te verbinden. Het biedt de mogelijkheid om actuele politieke en maatschappelijke opgaven integraal te bezien. Tegelijkertijd is dit uitdagend. Het vraagt veel aandacht om integraliteit tussen wetten, wetsvoorstellen, sporen en actielijnen rijksbreed te herkennen en te monitoren.

Een aantal factoren leidt ertoe dat de informatiehuishouding van het Rijk te vaak niet voldoet aan de verwachtingen van gebruikers binnen en buiten de overheid en eisen in wet- en regelgeving:

- Aspecten van overheidsinformatie zijn op verschillende manieren vastgelegd in wet- en regelgeving. Openbaarheid in de Woo, privacy in de AVG, informatiebeheer in de Archiefwet etc. Hierdoor werken er veel verschillende partijen met verschillende belangen werken aan de verbetering van de informatiehuishouding met allen hun eigen processen en definities.
- Door de grote diversiteit is één standaard oplossing voor alle overheidsdomeinen niet mogelijk. Dit in één keer aanpassen kan ook niet. Er moeten dus keuzes worden gemaakt.
- Er wordt te vaak aangenomen dat alle ambtenaren ook goede informatiebeheerders zijn. Dit is niet altijd zo. Ook zijn er te weinig I-professionals beschikbaar om ze daarbij te helpen.

- De digitalisering heeft geleid tot een enorme en voortgaande groei van het volume en de aard van informatie. Dit geeft steeds weer nieuwe uitdagingen. Dit vraagt om een flexibele houding en wendbaarheid om de diverse en steeds nieuwe vraagstukken het hoofd te bieden.
- Veel informatiesystemen voldoen nog niet aan de eisen van duurzame toegankelijkheid. In de huidige informatieketens valt de verantwoordelijkheid hiervoor vaak tussen wal en schip.

komen tot een (meer) open overheid vanuit samenhang worden gerealiseerd en elkaar waar mogelijk versterken en aanvullen. Het programma stuurt hierbij actief op interdepartementale samenhang en voortgang.

Het programma verbindt drie sporen die er samen voor moeten zorgen dat er een (meer) open overheid komt. Deze sporen zijn: 1. openbaarmaking, 2. informatiehuishouding (Open op Orde) en 3. de nieuwe Archiefwet.

1.4 Het programma Open Overheid

Naar aanleiding van het rapport van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) en de bredere discussie over de toegang tot overheidsinformatie voor de Kamers, journalisten en burgers heeft het kabinet gekozen voor ruime(re) informatievoorziening aan zowel het parlement als de samenleving. Het rijksbrede programma Open Overheid moet de openheid van de Rijksoverheid vergroten en haar informatiehuishouding en -voorziening verbeteren. De ambitie van het programma is om er voor te zorgen dat de maatregelen om te

Spoor 1 – Openbaarmaking

Om de informatievoorziening van de Rijksoverheid te verbeteren is een meer ruimhartige openbaarmaking nodig. Onder dit spoor valt de Wet open overheid (Woo), die de actieve openbaarmaking van informatie en de openbaarmaking op verzoek verbetert. In dit spoor wordt verder onder meer ingezet op de actieve openbaarmaking van beslisnota's, op de implementatie van het Platform Open Overheidsinformatie, op het snellere en betere afhandeling van informatieverzoeken, en op de inrichting van het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI).

Spoor 2 – Informatiehuishouding (Open op Orde)

Verbetering van de informatiehuishouding van de Rijksoverheid is noodzakelijk om tot een meer open en transparante overheid te komen. Dit spoor, bekend als het programma Open op Orde, realiseert deze ambitie langs vier actielijnen: 1. professionals, 2. volume en aard van informatie 3. informatiesystemen en 4. bestuur en naleving.

Spoor 3 – Nieuwe Archiefwet

Modernisering van de huidige Archiefwet is nodig om ervoor te zorgen dat belangrijke (digitale) overheidsinformatie behouden, vindbaar en duurzaam toegankelijk blijft voor huidige en toekomstige generaties. Dit spoor ziet toe op de modernisering van de huidige Archiefwet, op aanpassing van lagere regelgeving en op de uiteindelijke implementatie van de nieuwe Archiefwet.

1.5 Opname activiteiten uit het Actieplan Open Overheid

Nederland is sinds 2012 lid van het *Open Government Partnership* (OGP). Dit lidmaatschap vereist dat betrokken landen over een nationaal actieplan beschikken. In het kader hiervan stelt BZK elke twee of vier jaar het Actieplan Open Overheid vast. Het lopende actieplan bevat dertien actiepunten binnen zeven uiteenlopende thema's. Voor het opstellen van het actieplan wordt samengewerkt met medeoverheden, maatschappelijke organisaties en inwoners. De inbreng van al deze partijen vormt een deel van het actieplan. Daarnaast is de inhoud van het actieplan gebaseerd op geleerde lessen die voortkomen uit gesprekken met partners en ervaringen uit voorgaande actieplannen.

Het actieplan was tot vorig jaar ondergebracht bij het Leer- en Expertisepunt Open Overheid. Met de komst van het programma Open Overheid lag het voor de hand om dit actieplan en de hieraan gekoppelde activiteiten op te nemen in dit rijksbrede programma. Sinds januari 2022 is het actieplan hier dan ook opgenomen. Hierdoor ontstaat een nauwere samenwerking met en toenemende synergie tussen het actieplan en het rijksbrede programma. Rond het actieplan is in de loop der jaren een actief netwerk ontstaan van professionals die zich binnen en buiten de overheid inzetten voor een opener overheid. Elk kwartaal komen de actiehouders en stakeholders bij elkaar om de voortgang te bespreken, om kennis en ervaring uit te wisselen en om elkaar waar mogelijk te helpen.

1.6 Leeswijzer

In dit programmaplan wordt eerst ingegaan op de realisatie, planning en bijhorende context (H2). Vervolgens worden de hoofdlijnen van het programma verder beschreven (H3), waarbij eerst de drie inhoudelijke sporen aan bod komen. Deze sporen zijn (I) Openbaarmaking, (II) Informatiehuishouding en (III) de Nieuwe Archiefwet. Aansluitend wordt de relevante wet- en regelgeving beschreven en komt de programmacommunicatie aan bod (ook H3). Hierna wordt er ingegaan op de sturing en governance van het programma (H4) en worden de bestaande kansen en risico's aangestipt (H5). Het laatste hoofdstuk van dit plan besteedt aandacht aan de organisatie van het programma (H6).

2 Realisatie en planning

Dit programmaplan is opgesteld in het tweede en derde kwartaal van 2022, ongeveer een jaar na de start van het programma. Op de inhoudelijke sporen liepen bij de start al acties; deze zijn in het programma ondergebracht. Elk spoor heeft een eigen dynamiek, planning en (wettelijke) kaders. Zo is bijvoorbeeld de *Wet open overheid* (Woo) al ingegaan, terwijl de nieuwe Archiefwet nog in behandeling is bij de Tweede Kamer.

In 2022 zijn en zullen er een aantal belangrijke stappen worden gezet. Op het gebied van wetgeving maar ook al in gang gezette verbeteringen worden doorontwikkeld. Een belangrijke mijlpaal in het realiseren van de ambities van het programma is de inwerkingtreding van de *Wet open overheid* (Woo) per 1 mei 2022. Deze wet vormt de juridische basis voor actieve openbaarmaking en is daarmee een belangrijk instrument voor een open overheid. In de Woo is eveneens de inrichting van een Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding opgenomen. Dit adviescollege ziet toe op de informatiehuishouding van zowel het Rijk als de decentrale overheden. De Woo geldt daarnaast als de opvolger van de *Wet openbaarheid van bestuur* (Wob).

Met de inwerkingtreding van de Woo en de instelling van het Adviescollege vormt 2022 het moment om langs alle sporen van het programma de krachten te bundelen om onze gezamenlijke doelen te bereiken. Hieronder volgt een niet-uitputtend overzicht van zowel mijlpalen die reeds zijn bereikt als van mijlpalen die voor de komende kwartalen op de planning staan. Meer informatie over de hieronder aangehaalde inhoudelijke sporen is te vinden in hoofdstuk 3 van dit programmaplan.

2.1 Programmabreed

De komende tijd wordt gewerkt aan:

- Zichtbaar en meetbaar voortgang realisatie van doelstellingen Open Overheid.
- Verdere ontwikkeling van het Meerjarenplan Openbaarheid en Informatiehuishouding (MJP).
- Actieplan Open Overheid 2023-2027 en overleg met de maatschappelijke coalitie 'Over Informatie Gesproken'.
 - Strategische communicatieprogramma Open Overheid.
 - Ontwikkeling ambtelijk vakmanschap i.r.t. openbaarheid en IHH (Woo en IHH).
 - Visie op, samenwerking met en rol stelselpartijen.
 - Standpuntbepaling verdrag van Tromsø.

2.2 Spoor 1: Openbaarmaking

Gerealiseerd (actieve openbaarmaking – Platform Open Overheidsinformatie)

- Woo aanvaard door parlement; voorbereidingen voor inwerkingtreding gestart.
- CIO oordeel Platform Open Overheidsinformatie; OenF rapport Adviescollege (ACOI).
- Heroriëntatie door 'reset' aanpak Platform Open Overheidsinformatie; technische migratie naar Standaard Platform Logius; inwerkingtreding Woo per 1 mei en 'startbesluit' actieve openbaarmaking; vaststelling rijksbrede instructie voor het behandelen van Woo-verzoeken; aanstelling departementale Woo-contactpersonen; benoeming eerste leden Adviescollege (ACOI).

Gerealiseerd (openbaarmaking op verzoek)

- Inwerkingtreding van de Wet open overheid per 1 mei 2022.
- In de periode mei-november 2022 meer dan 2200 beslisnota's openbaar gemaakt.
- Sinds Prinsjesdag 2022 worden bij alle Kamerstukken beslisnota's openbaar gemaakt (de 2e fase);
- Adviezen Raad van State zijn openbaar. Ontwikkeling van een brede aanpak om verzoeken om informatie van burgers en journalisten beter te kunnen beantwoorden (de zgn. Wob/Woo aanpak).
- Inrichting en formele start Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI).
- Aanwijzingen voor de externe contacten van rijksambtenaren herzien.
- Er vinden digitale werkbezoeken plaats met Finland, Estland en Letland.
- Een brede interdepartementale delegatie bezoekt Kopenhagen, Denemarken.
- Start pilots bij verschillende departementen ter versnelling afhandeling Woo-verzoeken.

De komende tijd wordt gewerkt aan:

- Rapportage over en geleerde lessen uit de Woo-pilots.
- Invoeringstoets Woo.
- Onderzoek naar effecten Woo.
- Reactie op het internationaal rechtsvergelijkend onderzoek.
- Onderzoek naar effecten actieve openbaarmaking beslisnota's.
- Vervanging Kamerstukkenmodule.
- Rapportage over afhandeling Woo-verzoeken in Jaarrapportage Rijk (JBR).
- Implementatie actieve openbaarmaking incl. koersbijstelling PLOOI n.a.v. AC-ICT advies.

2.3 Spoor 2: Informatiehuishouding

Gerealiseerd:

- Programmaplan Open op Orde door kabinet aangeboden aan Tweede Kamer.
- Departementen hebben hun eerste Open op Orde actieplannen ingediend.
- Kader voor financiën en monitoring vastgesteld door de ICBR.
- De Regeringscommissaris Informatiehuishouding benoemd en gestart.
- Op basis van de uitgevoerde nulmeting IHH (eind 2021) hebben departementen en overige rijksorganisaties hun geactualiseerde Open op Orde actieplannen ingediend.
- Alle websites van kerndepartementen zijn gearchiveerd en toegankelijk.
- Mail en openbare berichten op sociale media van (vertrekende) bewindslieden zijn veiliggesteld.
- Aanbesteding rijksbrede Woo-software is afgerond.
- Meer dan 800 informatiespecialisten zijn opgeleid.
- Arbeidsmarktcampagne 'Versterking capaciteit informatiehuishouding' gestart.

De komende tijd wordt gewerkt aan:

- Ontwikkeling en implementatie beleid en kaders voor e-mailarchivering.
- Ontwikkeling en implementatie uitvoerbaar beleid, voorzieningen, processen en kennis en kunde voor archivering chat- en sociale media.
- Ontwikkeling ICT-architectuur en visie op IHH, neer te leggen in het overheidsbrede Meerjarenplan met lange termijn doelen en korte termijn stappen om daar te komen.
- (Internationaal) onderzoek naar informatiehuishouding.
- Versterking capaciteit informatiehuishouding.

2.4 Spoor 3: Nieuwe Archiefwet

Gerealiseerd:

- Het kabinet heeft voorstel nieuwe Archiefwet ingediend bij het Parlement. De Tweede Kamer heeft de wet in behandeling. Daarna moet de Eerste Kamer de wet nog goedkeuren.
- Tweede Kamerleden brachten een verslag uit met Kamervragen naar aanleiding van het wetsvoorstel Archiefwet 2021.

Komende tijd wordt gewerkt aan:

- Wetsbehandeling Archiefwet (inclusief beleids- en wetgevingswerk).
- Start maken met ontwikkeling implementatieplan Archiefwet 2021.

2.5 Communicatie

Gerealiseerd:

- In- en externe communicatie over openbaarmaking beslisnota's van wetgeving en beleid.
- Jaarplan communicatie programma Open Overheid vastgesteld.
- In- en externe communicatie over de nieuwe Wet open overheid.
- In- en externe communicatie over uitbreiding openbaarmaking beslisnota's bij alle Kamerstukken.
- Oplevering onderzoek MarketResponse hoe medewerkers en managers omgaan met overheidsinformatie en openbaarmaking hiervan.
- Lancering etalage website open-overheid.nl (met tools, diensten en kaders).

Komende tijd wordt gewerkt aan:

- Vertaling resultaten gedragsonderzoeken naar een rijksbrede communicatieaanpak en gedragsinterventies gericht op stimuleren goed omgaan met overheidsinformatie en de openbaarmaking hiervan.

2.6 Internationaal beeld

Nederland is niet uniek in de zoektocht naar een transparante en open overheid. Wel blijkt dat elk land uniek is in de aard van de problematiek en de wijze waarop hiermee wordt omgegaan. Vanuit de behoefte om meer zicht te krijgen in de wetgeving en de toepassing ervan in de praktijk in de ons omringende landen, is de universiteit

Leiden gevraagd hiernaar een rechtsvergelijkend onderzoek te doen⁴. De uitkomsten van dit onderzoek worden gebruikt in de verdere ontwikkelingen binnen het spoor openbaarheid.

Ook waar het de relatie tussen ambtenaren en politici betreft wordt gekeken naar eventuele goede voorbeelden uit het buitenland. Zo was er in de eerste helft van 2022 een studiereis naar Kopenhagen⁵. Een brede Nederlandse delegatie bezocht Kopenhagen om te zien hoe ze daar omgaan met openheid en transparantie. Denemarken is, net als een aantal andere Scandinavische landen, koploper waar het gaat om de (digitale) toegankelijkheid van verschillende categorieën overheidsinformatie. Ook zijn de omgangsvormen tussen het ambtelijk apparaat en de politiek in Denemarken wezenlijk anders dan in Nederland. De delegatie sprak met het Deense Parlement, de Ombudsman, het ministerie van Justitie, en met enkele experts. Er is gekeken naar de overeenkomsten en verschillen tussen beide landen en wat hieruit te leren valt. Als een van de wereldwijde voorlopers op dit vlak, heeft de delegatie veel van de Denen mogen leren. Met de ingang van de Woo per 1 mei was dit een goed moment om ideeën

en ervaringen uit te wisselen. Voor meer details over de studiereis en de geleerde lessen, zie de hiervoor opgestelde rapportage.

Voorafgaand aan de studiereis naar Kopenhagen vonden er in het kader van het programma Open Overheid al drie digitale werkbezoeken plaats aan Finland, Estland en Letland. Deze hanteerden eenzelfde insteek als de studiereis; om net als in Kopenhagen inspiratie op te doen en om kennis en ervaringen te delen. Er volgt later dit jaar, na het zomerreces, nog een vierde digitaal werkbezoek aan Noorwegen.

⁴ Eerder is in april 2021 op verzoek van BZK door PWC een quick scan internationale vergelijking governance digitale overheid gemaakt.

⁵ Zie [\(Digitale\) werkbezoeken Open Overheid, april-mei 2022](#)

3 Hoofdlijnen Open Overheid

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het doel van het programma en worden de hoofdlijnen van de inhoudelijke sporen beschreven. Dit zijn de drie sporen, die samen met een heldere communicatie en met inachtneming van de geldende wet- en regelgeving, ertoe moeten leiden dat de programmadoelstellingen worden gerealiseerd. Een belangrijke factor is de wijze waarop deze sporen zich tot elkaar verhouden en hoe ze binnen het bredere programma Open Overheid op elkaar inwerken.

Zo loopt het spoor Informatiehuishouding als een rode draad door het programma. Dit kan ook niet anders, want voor een goed functionerende informatievoorziening is een betrouwbare en goed ingerichte informatiehuishouding onmisbaar. Verder komen in alle sporen ook duidelijk herkenbaar de doelstellingen van de Wet open overheid terug. En vooruitlopend op de aanstaande modernisering van de Archiefwet moeten de activiteiten van de overige sporen hier al op te worden afgestemd. In onderstaande afbeelding komt de programmastructuur op overzichtelijke wijze tot uitdrukking.

De sporen van het programma kennen een eigen dynamiek, startmoment en planning. Dat de drie inhoudelijke sporen niet allemaal gelijk in de tijd lopen is ook een kracht van het programma. Het geeft de sporen veel ruimte om een eigen planning te volgen. Het is daarbij wel van belang dat de verschillende sporen hun omgeving goed in de gaten houden en er over en weer voor zorgen dat tussenproducten gedeeld worden, daar waar dit meerwaarde heeft voor andere sporen binnen het programma. Het kernteam van het programma vervult hierin een coördinerende functie.

Programmastructuur Open Overheid 2022

SPOOR 1 Openbaarmaking (OBM)	SPOOR 2 Informatiehuishouding (IHH)	SPOOR 3 Nieuwe Archiefwet (NAW)
<p>Actielijn 1 Actieve openbaarmaking beslisnota's (art. 68 GW)</p> <p>Actielijn 2 Implementatie actieve openbaarmaking Woo (incl. PLOOI)</p> <p>Actielijn 3 Verbeteren openbaarmaking op verzoek (Wob/Woo)</p> <p>Actielijn 4 Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI)</p>	<p>Actielijn 1 Informatieprofessionals</p> <p>Actielijn 2 Volume en aard van de informatie <i>NB: Link met actieve openbaarmaking</i></p> <p>Actielijn 3 Informatiesystemen</p> <p>Actielijn 4 Sturing en naleving</p>	<p>Actielijn 1 Modernisering Archiefwet</p> <p>Actielijn 2 Aanpassen lagere regelgeving</p> <p>Actielijn 3 Implementatie Nieuwe Archiefwet</p> <p>Actielijn 4 Toepassen bestaande wet- en regelgeving</p>
Wetgeving en richtlijnen		
Communicatie		

3.1 Inhoudelijke sporen

Hierna volgt een globale uitleg van de drie inhoudelijke sporen en de wijze waarop deze bijdragen aan een open overheid.

Spoor 1: Openbaarmaking

Om de informatievoorziening van de Rijksoverheid te verbeteren is een meer ruimhartige openbaarmaking nodig. De Wet open overheid (Woo) verbetert zowel de actieve openbaarmaking van informatie als de openbaarmaking van informatie op verzoek. Ook bevat de wet een aantal praktische instrumenten om de overheid meer open te maken. De openbaarmaking op verzoek is in de *Wet open overheid* in grote lijnen gelijk aan het regime van de Wob. Vooruitlopend op de Woo, zijn er onder de Wob al tal van acties in gang gezet om verbetering te bewerkstelligen. Denk hierbij aan de Wob-instructie, de openbaarmaking van besluitenlijsten van de Ministerraad en aanpassing van het beleid rondom persoonlijke beleidsopvattingen van ambtenaren. De Woo kent ten opzichte van de Wob een verbetering in de transparantie en toegankelijkheid van overheidsorganisaties. Daarnaast richt artikel 68 Grondwet zich op de informatievoorziening aan het parlement. Omwille van deze verbetering worden beslisnota's bij bepaalde kamerstukken voortaan openbaar gemaakt. Door dergelijke beslisnota's mee te sturen wil het kabinet meer openheid geven over de afwegingen die aan het beleid ten grondslag liggen. Informatie in de beslisnota's wordt niet verstrekt als dit in strijd is met het belang van de staat.

Het spoor Openbaarmaking richt zich op de volgende vier actielijnen:

Actielijn 1: Actieve openbaarmaking beslisnota's (art. 68 Grondwet)

Op 10 mei is de beleidslijn actieve openbaarmaking naar het Parlement verzonden. Vervolgens is per 1 juli 2021 de eerste stap gezet en worden de onderliggende departementale beslisnota's bij twee categorieën meegezonden aan het parlement; bij kamerstukken over wetgeving en bij beleidsvormende brieven. Persoonlijke beleidsopvattingen van ambtenaren worden in betreffende beslisnota's niet gelakt. Deze stap is in het najaar 2021 met twee Gateway Reviews en een interne evaluatie over ambtelijk vakmanschap geëvalueerd. De lessen uit deze evaluatie zijn verwerkt in een voorstel voor de openbaarmaking van de beslisnota's bij andere categorieën kamerstukken. Dit voorstel, inclusief de evaluatierapporten en een reactie daarop, is in het voorjaar van 2022 naar de Kamers gestuurd. Hiervoor was een apart projectplan opgesteld.

Actielijn 2: Implementatie actieve openbaarmaking Woo (incl. PLOOI)

Op het informatiepunt Platform Open Overheidsinformatie moet alle overheidsinformatie op één plek te vinden zijn. Nadat de Woo van kracht is geworden per 1 mei 2022, worden vanaf 1 januari 2023 alle overheidsorganisaties op nog te bepalen data verplicht zich aan te sluiten op dit platform om hun onder de Woo verplicht actief openbaar te maken informatie te ontsluiten. In de komende jaren worden de zeventien in de wet benoemde informatiecategorieën gefaseerd openbaar gemaakt. Zo ontstaat een volledig overzicht van alle verplicht actief openbaar gemaakte documenten. Over de fasering van de implementatiestrategie is in overleg met de medeoverheden reeds besloten.

Actielijn 3: Verbeteren openbaarmaking op verzoek (Wob/Woo)

Er is een aanpak ingericht om de afhandeling van Wob/Woo-verzoeken sneller en beter te laten verlopen. Dit pakket aan maatregelen staat ook wel bekend als het 'Aanvalsplan Wob-Woo':

1. Dossiers aan voorkant op orde;
2. informatiefunctie versterken;
3. Wob-Woo-tooling verbeteren;
4. archiving by design;
5. afhandeling Wob-Woo verzoeken verbeteren;
6. overleg met mediaorganisaties;
7. analyse handreiking e-mailarchivering;
8. wetgeving onder de loep;
9. monitoring en rapportage en
10. vergelijking departementen.

Acties 9 en 10, 'monitoring en rapportage' en 'vergelijking departementen', zijn in een later stadium toegevoegd om naast alle lopende acties nadrukkelijk in te zetten op het beter inzichtelijk krijgen van de onderliggende problematiek en de uitdagingen waar we als Rijksoverheid voor staan.

Actielijn 4: Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI)

Op basis van de Wet open overheid is het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding ingericht. Dit Adviescollege gaat rapporteren en adviseren over de stand van de informatiehuishouding, gevraagd en ongevraagd adviseren over openbaarmakingskwesties en bemiddelen bij verzoeken om openbaarmaking. Het Adviescollege buigt zich ook over de Meerjarenplannen Informatiehuishouding, waarmee zicht wordt gegeven op

de acties die nodig zijn om de informatiehuishouding van de overheid op orde te krijgen plus een instrumentarium om daarover te rapporteren. Het Adviescollege is een onafhankelijk orgaan en valt hierdoor niet onder de ministeriële verantwoordelijkheid (dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld de Regeringscommissaris Informatiehuishouding). Wel zal het Adviescollege beheersmatig onder BZK gaan ressorteren.

Spoor 2: Informatiehuishouding

Het kabinet Rutte III heeft besloten om een grootscheepse verbetering van de informatiehuishouding binnen het Rijk in gang te zetten. Het rapport *Ongekend Onrecht*, het ongevraagd advies van de Raad van State over ministeriële verantwoordelijkheid en de resultaten van de monitoring van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed hebben hierbij een belangrijke rol gespeeld. Informatie is een wezenlijke grondstof voor de werking van een overheidsapparaat en vitaal voor democratische verantwoording. Dit betekent dat er geen informatie kwijt mag zijn en dat er geen twijfel kan bestaan over de juistheid en echtheid van de verstrekte informatie.

Een voorwaarde voor een open overheid is dan ook duurzaam toegankelijke overheidsinformatie. De informatiehuishouding omvat alle maatregelen die daarvoor nodig zijn. De hoofddoelstelling van het spoor Informatiehuishouding, het programma Open op Orde, is: De informatiehuishouding van de Rijksoverheid is open en op orde en vult daarmee een randvoorwaarde in voor een open overheid. Rijksorganisaties zijn zodanig georganiseerd dat de informatiehuishouding op orde is en blijft. Daarmee is en blijft informatie van deze overheidsorganisaties duurzaam toegankelijk. Informatie is en wordt doorlopend veiliggesteld en is beschikbaar en bruikbaar voor publieke verantwoording. Daarmee kan informatie als ‘werkgeheugen’ dienen voor het uitvoeren van overheidstaken en als bewijs van rechten en plichten van burgers en bedrijven gelden. Onderzoek is mogelijk en de informatiehuishouding draagt bij aan het behoud van cultureel erfgoed.

Dit spoor werkt aan deze hoofddoelstelling langs vier actielijnen:

Actielijn 1: Professionals

Er zijn voldoende en goed opgeleide professionals beschikbaar voor het inrichten en uitvoeren van informatiebeheer. Organisaties hebben continu inzicht in de benodigde capaciteit voor informatiehuishouding en kunnen de capaciteitsbehoefte adequaat invullen. Het kennisniveau van informatieprofessionals én niet-informatieprofessionals is voldoende op peil om de informatiehuishouding op

orde te houden. Daarnaast voelen alle medewerkers zich verantwoordelijk voor hun bijdrage aan een goede informatiehuishouding. Het management geeft hier aandacht aan en geeft het goede voorbeeld.

Actielijn 2: Volume en aard van informatie

Organisaties hebben grip op het volume en verschillende typen van informatie. Het is duidelijk welke informatie bewaard moet blijven en voor hoelang. Organisaties kunnen duurzame toegankelijkheid van verschillende informatietypen borgen omdat zij informatiebeheer hierop hebben ingericht. Nieuwe ontwikkelingen worden gevolgd zodat tijdig actie wordt genomen om de gewenste informatie ook duurzaam toegankelijk te maken, dan wel te houden. Organisaties beheren alle informatietypen, en zorgen voor tijdige vernietiging of overbrenging van blijvend te bewaren informatie.

Actielijn 3: Informatiesystemen

Informatiesystemen ondersteunen de informatiehuishoudingsprocessen én de interoperabiliteit⁶ met omgevingssystemen optimaal. Systemen voldoen aan de kwaliteitseisen om de informatie die in de systemen omgaat duurzaam toegankelijk te houden. De DUTO-eisen en Archivering by Design principes zijn hier leidend in. Er is een toekomstbestendige architectuur voor informatiehuishouding.

Actielijn 4: Sturing en naleving

Er is heldere sturing op de informatiehuishouding. Verantwoordelijkheden voor de informatiehuishouding, ook over samenwerkingsketens heen, zijn duidelijk ingericht. Er is een duidelijke visie op wat een goede informatiehuishouding inhoudt. Hiervoor maken organisaties gebruik van een kwaliteitsraamwerk. Organisaties monitoren de kwaliteit van de informatiehuishouding en nemen (preventief) maatregelen om de informatiehuishouding, waar nodig, operationeel te verbeteren. Door een structurele plek in de P&C cyclus leggen organisaties verantwoording af over de naleving van het informatiehuishoudingsbeleid.

⁶ Het streven is om te komen tot zoveel mogelijk uniformiteit en standaardisatie om het aantal koppelingen tussen systemen te beperken. Door de verschillende processen binnen de Rijksoverheid zullen er verschillende systemen blijven. Het is daarom belangrijk dat die systemen makkelijk met elkaar te koppelen zijn en voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen (interoperabel zijn).

Overheidsbreed Meerjarenplan Openbaarheid en Informatiehuishouding

De Woo (art 6.2) schrijft voor dat de minister van BZK in overeenstemming met de minister van OCW een meerjarenplan aan de Staten-Generaal aanbiedt over de wijze waarop bestuursorganen hun digitale overheidsinformatie duurzaam toegankelijk maken. Dit meerjarenplan bevat lange termijn doelen voor de verbetering van de wijze waarop digitale documenten worden vervaardigd, geordend, bewaard, vernietigd en ontsloten, alsmede de stappen die daartoe op korte termijn worden gezet, alsook de stappen waarmee wordt bereikt dat eenieder zo veel mogelijk inzicht kan hebben in de aanwezigheid van publieke informatie bij organisaties waarop de Woo betrekking heeft.

Het meerjarenplan wordt aangevuld met de nodige maatregelen tot de digitale overheidsinformatie voldoende duurzaam toegankelijk is. Het meerjarenplan heeft dus betrekking op de informatiehuishouding en op openbaarmaking. Volgens de memorie van toelichting zal dit plan eerst bij het Rijk beginnen en daarna plannen betreffende de decentrale overheden en de ZBO's bevatten. Daarmee wordt dit cf. art. 6.2 van de Woo één overheidsbreed plan.

Het overheidsbrede plan zal stapsgewijs worden gemaakt. In het voorjaar 2023 wordt een meerjarenplan voor het Rijk aan de Tweede Kamer aangeboden. Dit zal een actualisering bevatten van het eerdere actieplan Open op Orde en ingaan op de doelen zoals in de Woo geformuleerd. Met de koepels wordt overlegd over hun meerjarenplannen. Gelijktijdig met de aanbidding van het plan van het Rijk zullen de plannen van de VNG, het IPO en de UvW aan de Staten-Generaal worden aangeboden.

Het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding zal de minister van BZK adviseren over de aanpassing en uitvoering van het meerjarenplan.

Het generieke actieplan Open op Orde is in april 2021 voor de eerste keer naar de Kamer gestuurd (gebaseerd op de voorgaande versie van het Meerjarenplan Informatiehuishouding).

Spoor 3: Nieuwe Archiefwet

De huidige Archiefwet stamt uit 1995 en is nog gebaseerd op het papieren tijdperk. Modernisering van de Archiefwet is nodig om ervoor te zorgen dat belangrijke (digitale) overheidsinformatie duurzaam toegankelijk is en blijft voor huidige en toekomstige generaties. Met het wetsvoorstel dat toeziet op de modernisering van de archiefwet, wordt ook de motie Segers uit 2016 uitgevoerd. In deze motie

wordt gevraagd "(...) de huidige Archiefwet aan te passen aan de digitale ontwikkelingen en eisen van transparantie door onder meer de huidige overbrengingstermijnen van overheidsinformatie sterk terug te brengen".

De nieuwe Archiefwet biedt kaders en uitgangspunten voor beheer van documenten waar overheidsorganisaties verantwoordelijk voor zijn. Concreet betekent het dat documenten gedurende de geldende bewaartermijn vindbaar, beschikbaar, leesbaar, interpreteerbaar en betrouwbaar moeten zijn en blijven.

In de context van het programma Open Overheid is het belangrijk te bedenken dat het begrip 'document' in de Archiefwet ruim en techniekonafhankelijk wordt uitgelegd. Dit betekent dat alle vastgelegde informatie die een relatie heeft met de uitvoering van de taken van een overheidsorgaan binnen de reikwijdte van de Archiefwet valt. Het maakt daarbij niet uit in welke vorm deze informatie is vastgelegd. Zo kan het gaan om brieven en besluiten, cijfers en rapporten, tekeningen en kaarten. Maar ook om interne nota's en e-mails, websites, foto's en video's, geluidsopnames en software.

De nieuwe Archiefwet faciliteert een beter informatiebeheer doordat het overheidsorganisaties meer houvast geeft voor de inrichting van hun digitale informatiebeheer. Het stimuleert daarnaast om al vóór de creatie en ontvangst van informatie te zorgen voor een goede archivering ervan (dit wordt ook wel *archiving by design* genoemd). Blijvend te bewaren digitale informatie komt eerder, al na 10 jaar, terecht bij archiefdiensten die de digitale bestanden altijd toegankelijk houden.

De modernisering van de Archiefwet sluit aan bij de bredere kabinetsagenda voor een digitale overheid, Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (privacy) en de Woo.

Het spoor Nieuwe Archiefwet bestaat uit vier actielijnen:

Actielijn 1: Modernisering Archiefwet

Deze actielijn bestaat uit de opstelling en parlementaire behandeling van voorgestelde wijzigingen in de nieuwe Archiefwet. Alle wijzigingen zijn gericht op 1. een beter toepasbare wet bij digitaal informatiebeheer en 2. het verbeteren van duurzame toegankelijkheid en transparantie. In het oog springende wijzigingen zijn verkorting van de overbrengingstermijn van 20 naar 10 jaar, risicobenadering voor duurzame archivering en de mogelijkheid voor ontheffing van overbrenging (bewaren bij de bron).

Actielijn 2: Aanpassen lagere regelgeving (archiefbesluit en -regeling)

Deze actielijn biedt een uitwerking van de kaders en uitgangspunten van de nieuwe Archiefwet in lagere regelgeving: archiefbesluit en archiefregeling. Deze uitvoeringsregelingen gaan in principe in op dezelfde onderwerpen, maar geven meer gedetailleerde regels, bijvoorbeeld over opstelling en vaststelling van selectielijsten en vervanging van documenten door reproducties. Al deze nadere regels zijn er om informatieverlies te voorkomen.

Actielijn 3: Implementatie Nieuwe Archiefwet

Na ontwikkeling van het juridisch kader richt deze actielijn zich op implementatie van de nieuwe Archiefwet. Diverse belanghebbenden draaien implementatieprogramma's (Nationaal Archief), zullen deze starten (OCW, koepels) of zullen ondersteuning bieden bij implementatie (RDDI).

Actielijn 4: Toepassen bestaande wet- en regelgeving

Onafhankelijk van de modernisering van de Archiefwet, gaat in deze gezamenlijke actielijn de aandacht uit naar lopende acties om de informatiehuishouding en de duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie te verbeteren. Deze zijn vaak zowel departement als spoor overstijgend. Denk hierbij aan de uitbreiding en intensivering van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed, toepassing van de al bestaande 'Handreiking Bewaren van e-mail Rijksoverheid' en implementatie van metadatagegevensstandaarden binnen de overheid. Deze acties worden binnen het programma zoveel mogelijk met bestaande instrumenten gemonitord.

Meer informatie over de nieuwe Archiefwet is te vinden op: [KennisIndex – \(nieuwe\) Archiefwet – Kennisnetwerk Informatie en Archief \(pleio.nl\)](#)

3.2 Wetgeving en richtlijnen

De verschillende sporen hebben, zoals reeds onderstreept, ieder een eigen dynamiek met eigen verantwoordelijkheden, voortkomend uit verschillende wettelijke kaders en richtlijnen. Op dit moment spreken vertegenwoordigers van de diverse wettelijke kaders vaak ad hoc en vanuit verschillende rollen. Dit programma ambieert meer horizontale verbinding te leggen tussen de sporen, ook op het gebied van wetgeving en richtlijnen. Deze verbindingen kennen geen eigen spoor, maar richten zich op het belang van overheidsinformatie (en de daarbij behorende wet- en regelgeving) als integraal vraagstuk. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling om in dit programma

een uitgebreide analyse en vergelijking van bestaande wettelijke kaders te maken. Het is wel van belang dat bestaande en gemoderniseerde wet- en regelgeving elkaar ondersteunt en niet bijt.

Dwarsverbanden wetgeving en richtlijnen in het programma Open Overheid

In het spoor Openbaarmaking zijn er twee groepen. De actielijnen die gericht zijn op de actieve openbaarmaking en de openbaarmaking op verzoek onder de *Wet open overheid* en de actielijn die gericht is op de actieve openbaarmaking van beslisnota's (art. 68 Grondwet).

Om goede informatievoorziening aan burgers, bedrijven, parlement en journalisten te waarborgen moet de informatiehuishouding van departementen en andere organisaties binnen het Rijk verbeteren. Het spoor Informatiehuishouding raakt aan zowel de Woo als de Archiefwet. Het doel van de Woo is overheden transparanter te maken. De Woo moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar en eenvoudig te ontsluiten is. Het doel van de Archiefwet is om alle overheidsinformatie duurzaam toegankelijk te maken en te houden voor huidige én toekomstige generaties.

Het spoor Nieuwe Archiefwet richt zich vanzelfsprekend primair op de modernisering van de Archiefwet (zie 2.2.4). Maar, omdat de Archiefwet regels geeft voor informatiebeheer door *archiefvormers* (vanaf creatie van informatie tot de vernietiging/overbrenging) én voor *archiefdiensten* (beheer en openbaarheid ervan), zijn dwarsverbanden en aangrijpingspunten met de sporen Openbaarmaking en Informatiehuishouding aanwezig.

Eigen verantwoordelijkheid – gezamenlijk belang

De minister van OCW is verantwoordelijk voor de Archiefwet (die geldt voor alle overheidsorganen), archiefbeleid en goed functioneren van het archiefstelsel. Alle bestuurslagen van de overheid hebben hun eigen inspecties en archiefdiensten. Voor de centrale overheid zijn dat de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (controleert naleving Archiefwet bij overheidsorganen binnen de centrale overheid) en het Nationaal Archief (Rijksarchivaris, Archiefbewaarplaats voor het Rijk en landelijk /Expertisecentrum duurzaam toegankelijke overheidsinformatie).

De Minister van BZK is systeemverantwoordelijk voor het informatiebeheer bij het Rijk. BZK is verder verantwoordelijk voor de *Wet open overheid*, de Generieke Digitale Infrastructuur en de Baseline Informatiebeveiliging Overheid, die ook effect hebben op decentrale overheden.

JenV is verantwoordelijk voor de (Uitvoeringswet) AVG en de Autoriteit Persoonsgegevens.

OCW en BZK werken nauw samen in het rijksprogramma Open Overheid vanwege de aanvullende taken en bevoegdheden.

3.3 Communicatie

In deze paragraaf wordt ingegaan op het belang van een goede en eenduidige in- en externe communicatie vanuit het programma. Juist omdat de afzonderlijke sporen al een veel duidelijker en herkenbaarder profiel hebben én omdat het aflopend Actieplan Open Overheid een zeer sterk online profiel heeft, is het van belang dat voor de herkenbaarheid van het programma de beschikbare communicatiemiddelen gericht worden ingezet.

Samenhangende communicatie over het programma

Het programma Open Overheid bestaat uit drie sporen die allemaal bijdragen aan onze gezamenlijke ambitie: een (meer) open overheid. Er bestaan aanpalende programma's die eveneens bijdragen aan deze ambitie, zoals het programma Ambtelijk Vakmanschap/Grenzeloos Samenwerken.

Op organisatieniveau zijn er programma's die bestaan uit dezelfde lijnen en qua scope weliswaar van elkaar verschillen, maar ook gericht zijn op dezelfde ambitie. Communicatie daarover ligt in de eerste plaats bij de organisaties zelf.

Vanuit het programma wordt de communicatie gericht op rijksbeleid en bestaat uit samenhang tussen de pijlers en de organisaties. Een gezamenlijke kernboodschap en veranderverhaal vormen de basis. Om de ambities van het programma te kunnen realiseren is het van belang dat ook de omgeving het programma kent, herkent en weet te vinden.

Het programma bestaat uit drie sporen die elk in meer of mindere mate zelfstandig functioneren. Er wordt daarom bewust ingezet op een communicatiestrategie die zowel de sporen als het programma bedient. Daarom is een gezamenlijke kernboodschap geformuleerd waarin de verbinding wordt gelegd tussen de verschillende sporen. Daarnaast moet de informatie over de gezamenlijke ambitie en inspanningen van een open overheid (zowel intern als extern) voor alle doelgroepen logisch en samenhangend op het Rijksportaal en op Rijkoverheid.nl bij elkaar komen. In diverse overleggen bepalen we de gezamenlijke communicatieopgave en stemmen we onder andere kernboodschappen af.

Communicatieteam

Het programma bestaat uit drie sporen. Het communicatieteam ondersteunt de sporen op het gebied van communicatie. Gezamenlijk bepalen en bewaken de communicatieadviseurs de overkoepelende communicatiestrategie van Open Overheid. Daarnaast wordt er voor elk spoor en mijlpaal een communicatieplan gemaakt. En heeft elk departement een communicatieadviseur/team dat zich richt op communicatie-implementatie open overheid voor het eigen departement. Er zijn twee reguliere overleggen ter afstemming ingesteld: een overleg met alle communicatieadviseurs van de departementale Open Overheid programma's, en een overleg met alle communicatieadviseurs van betrokken stelselpartijen. Daarnaast worden rondom mijlpalen werkgroepen communicatie ingericht om de communicatieactiviteiten te coördineren en met elkaar af te stemmen. Ten slotte huren we desgewenst specifieke expertise in via de flexibele schil voor bijvoorbeeld vormgeving en nieuwsbrieven.

Uitgangspunt is dat de Rijksdienst zich presenteert als één geheel, waarbij alle informatie over open overheid, of het nou gaat over openbaarmaking, informatieverstrekking of informatiehuishouding, logisch en samenhangend bij elkaar staat. Bijvoorbeeld op het Rijksportaal, op Rijksverheid.nl en op open-overheid.nl. Hierbij maken we heldere afspraken over eenduidig afzenderschap, vanuit één gezamenlijke kernboodschap. We richten ons niet primair op het stevig positioneren van het programma Open Overheid. We stellen in plaats daarvan de inhoud voorop (concrete veranderingen die het meest relevant zijn voor burgers en medewerkers, vraaggericht werken en het bieden handelingsperspectief) en verweven de ambities/kernboodschap als rode draad door het geheel aan acties. Het gaat immers om het faciliteren van de brede beweging naar een (meer) open overheid en om het versterken en verder uitbouwen van deze beweging.

Projectcommunicatie

Rondom vooraf en gezamenlijk gedefinieerde mijlpalen bundelen we de krachten en trekken we gezamenlijk op in de communicatie (campagneachtige opzet) met alle relevante partners van rijksbrede en departementale programma's en externe stakeholders. In het kader van de Woo vervult het programma ook een coördinerende rol in de communicatie richting decentrale overheden. Voor 2022 worden de volgende mijlpalen voorzien voor een gezamenlijk communicatieoffensief met alle partners: de implementatie van de Woo (Q1-2, trekker hiervan is de communicatieadviseur Open Overheid), nieuwe regels rondom archivering/digitale gedragsregels (Q1, trekker RDDI) en de uitbreiding van de informatiecategorieën

voor de actieve openbaarmaking (Q3-4, trekker communicatieadviseur Open Overheid). De mijlpalen worden gebruikt als vliegwiel om de ambitie van een open overheid concreet te maken en voor het voetlicht te brengen.

Verandercommunicatie

Het rijksbrede programma Open Overheid is een gedragstraject gestart dat erop gericht is om rijksmedewerkers te stimuleren goed om te gaan met hun informatie en de openbaarheid daarvan. We hebben in het kader van dat gedragstraject verschillende sessies georganiseerd met projectleiders en programmamanagers open overheid om de gedragsdoelen scherper te maken. Daarnaast heeft MarketResponse een kwalitatief onderzoek gedaan onder medewerkers en managers van verschillende departementen, uitvoeringsorganisaties en inspecties. Gedragsbureau Duwtje ontwikkelt op basis hiervan gedragsinterventies. In Q4 van 2022 presenteren we de resultaten en vertalen we dit in een gezamenlijke rijksbrede communicatiestrategie.

Etalage open-overheid.nl

Open-overheid.nl is de website van het programma Open Overheid. De website maakt informatie die overheden helpt bij het realiseren van een open overheid toegankelijk voor rijksorganisaties: zowel de beleidsinformatie (aanpak, doelstellingen, kaders) als het aanbod van ondersteunende organisaties. Een deel van deze informatie is ondersteunend; een ander deel is sturend en kaderstellend. Ook zet de website aan tot denken en brengt het vraag en aanbod centraal samen.

De website richt zich op programmamanagers, projectleiders, juristen, communicatieadviseurs en informatiespecialisten van rijksorganisaties die werken aan een Open Overheid. Zij houden zich bezig met de implementatie (of een aspect van) van het rijksbrede programma in de eigen organisatie.

Hoewel de website ook informatie biedt over het programma zelf is open-overheid.nl vooral een vraaggestuurde website waarbij de nadruk ligt op de inhoud en de vraag van de bezoeker. Via een van de hoofdonderwerpen komt een bezoeker bij het aanbod van de ondersteunende organisaties en daarmee bij het antwoord op zijn/haar vraag. Hierbij wordt duidelijk aangegeven van welke organisatie het aanbod afkomstig is en tot welke actielijn van het programma het behoort.

De website is gelanceerd op 20 september 2022 en wordt nog uitgebreid. Naast de website komt er ook een gezamenlijke LinkedIn pagina. Hiervoor zal een social mediastrategie worden ontwikkeld.

4 Sturing en governance

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de organisatiestructuren die ervoor moeten zorgen dat sporen op een optimale wijze hun afzonderlijke doelstellingen en daarmee het overkoepelende doel van het programma kunnen realiseren. Er wordt dieper ingegaan op de structuur en sturing van het programma, inclusief de rol en positie van de Regeringscommissaris Informatiehuishouding en het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding.

4.1 Sturing

Het programma bestaat uit een kernteam Open Overheid, dit kernteam is verantwoordelijk voor de programmabrede sturing. De programmadirecteur wordt ondersteund door een staf met daarin twee programmasecretarissen/ (senior) adviseurs, een projectleider communicatie, een projectleider voor het Actieplan Open Overheid en een management ondersteuner. Er wordt nog overwogen om een financieel adviseur aan te trekken en om het communicatieteam verder uit te breiden.

Het kernteam coördineert de acties binnen de verschillende sporen en bewaakt de samenhang. De acties worden uitgevoerd in samenwerking met de verantwoordelijke lijndirecties. Binnen de sporen wordt er in teamverband gewerkt. De betrokken lijndirecties van BZK zijn CIO Rijk, Constitutionele Zaken en Wetgeving (CZW), en Digitale Samenleving (DS). Vanuit OCW is dit de directie Media en Creatieve Industrie (MenC). Ook betrokken zijn Doc-Direkt, het Nationaal Archief⁷, het Rijksprogramma voor Duurzaam Digitale Informatiehuishouding (RDDI), en de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (IOE). Elk spoor van het programma heeft, afhankelijk van de lijnverantwoordelijkheid, eigen aansturing en eigen financiële en administratieve ondersteuning.

De sturing voor de totstandkoming van de nieuwe Archiefwet en de invoering daarvan komt vanuit het ministerie van OCW. De sturing op de overige sporen komt vanuit het ministerie van BZK. Het spoor Openbaarmaking (actief en op verzoek) valt onder de verantwoordelijkheid van de minister van BZK. De staatssecretaris voor Koninkrijksrelaties en Digitalisering, ook vanuit BZK, is verantwoordelijk voor het spoor Informatiehuishouding.

Deze staatssecretaris heeft voor het op orde krijgen van de informatiehuishouding een Regeringscommissaris Informatiehuishouding (IHH) aangesteld.

Per 1 mei 2022 (inwerkingtreding Woo) is het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding ingesteld. Dit college zal worden ondersteund door een zelfstandig bureau. De sturing van dit zelfstandig bureau valt buiten de scope van dit programma.

Rol en positie van de Regeringscommissaris Informatiehuishouding

Voor de verbetering van de informatiehuishouding is per 1 januari 2022 een Regeringscommissaris Informatiehuishouding benoemd. Deze is aangesteld voor twee jaar. De Regeringscommissaris IHH zal worden ondersteund door een eigen staf.

De Regeringscommissaris IHH jaagt de uitvoering van het generieke actieplan van het programma Open op Orde aan. Dit meerjarige actieplan richt zich op de structurele verbetering van de informatiehuishouding binnen de Rijksoverheid in de periode 2021-2026.

De Regeringscommissaris vormt het gezicht van de verbetering van de rijksbrede informatiehuishouding. Hij neemt geen taken of verantwoordelijkheden van departementen over, maar richt zich op het verwerven van politiek en bestuurlijk draagvlak voor de versterking van de informatiehuishouding. Zo nodig spreekt hij departementen ook aan op de voortgang. De Regeringscommissaris rapporteert rechtstreeks aan de coördinerend bewinds-persoon en kan haar ook ondersteunen in de Kamer. De Regeringscommissaris richt zich daarnaast op optimalisering van het beschreven sturingsstelsel en het verder inzichtelijk maken van de effecten van de verbetering van de informatiehuishouding op burgers en bedrijven.

⁷ De algemene Rijksarchivaris vervult tevens een beleidsadviserende taak.

Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI)

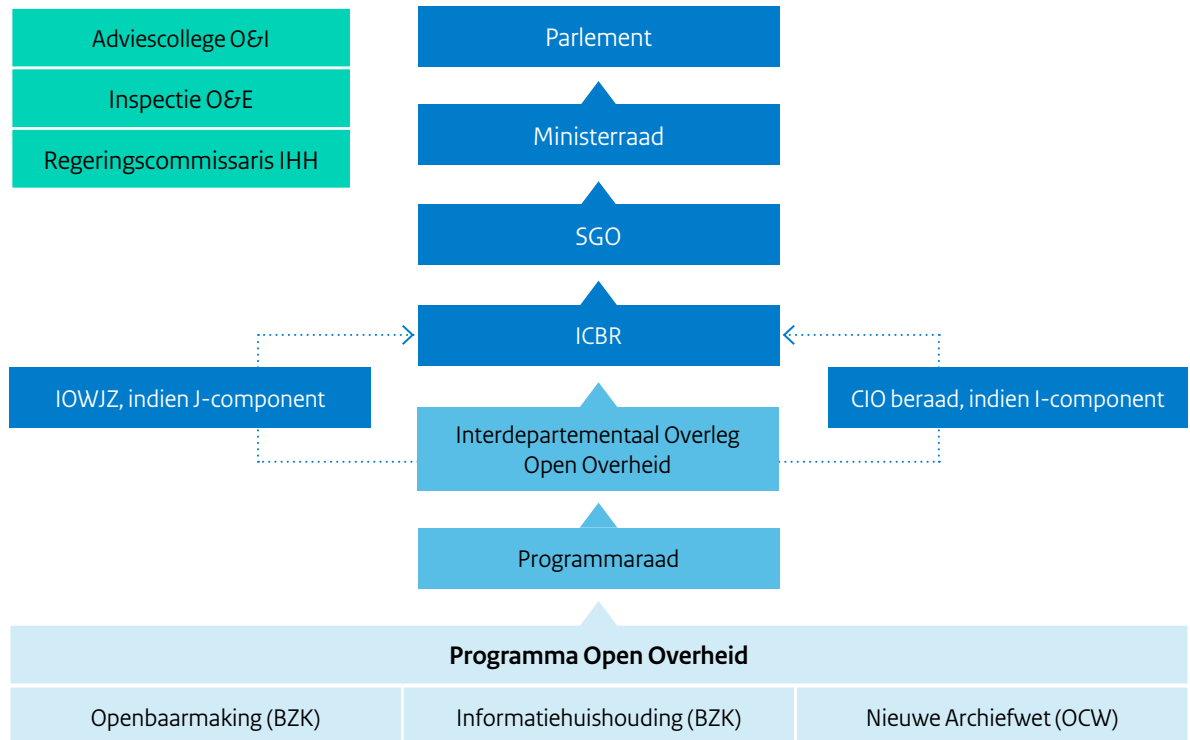
Het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI) is een orgaan dat actief en met gezag gaat toezien op de uitvoering van de *Wet open overheid*. Het Adviescollege heeft een aantal wettelijke taken. Het kan gevraagd en ongevraagd advies uitbrengen over de uitvoering van de regels op het gebied van openbaarmaking van publieke informatie, de minister van BZK adviseren over zowel de stand van de informatiehuishouding in het bestuur als over aanpassingen van het Meerjarenplan Informatiehuishouding. Daarnaast heeft het Adviescollege een bemiddelende en adviserende rol bij klachten van beroepsmatige informatieverzoekers (zoals journalisten en wetenschappers). Denk hierbij ook aan de wijze waarop een bestuursorgaan publieke informatie openbaar maakt.

4.2 Governance

Het Een rijksbreed programma zoals Open Overheid heeft vanzelfsprekend een eigen dynamiek door het grote aantal betrokken departementen, directies en belanghebbende partijen die samen optrekken. Dit omvangrijke speelveld heeft ook zijn weerslag op de *governance* van het programma, dat ondanks duidelijke lijnen niet statisch is. In deze paragraaf wordt de huidige *governance* verder verduidelijkt.

In de onderstaande figuur worden de overleg- en besluitvormingsstructuren van het programma weergegeven (niet uitputtende weergave). Vanuit een aantal departementen wordt gepleit voor een vereenvoudiging van deze overlegstructuren, met name in relatie tot de vooroverleggen. Dit zal worden besproken in de Programmaraad en het Interdepartementaal Overleg en kan leiden tot wijzigingen.

Overleg- en besluitvormingsstructuren van het programma

■ Besluitvormend ■ Adviserend ■ Operationeel

Per inhoudelijk spoor

De drie inhoudelijke sporen hebben ieder hun eigen sturing voor de eerste afstemming en besluitvorming. Vandaar dat zij eigen vooroverleggen hebben. Een aantal wordt hier kort toegelicht.

Spoor 1 - Openbaarmaking: De sturing op de ontwikkeling en de uitrol van het Platform Open Overheidsinformatie is uitsluitend opgedragen aan de Stuurgroep PLOOI.

Spoor 2 - Informatiehuishouding (Open op Orde): het RDDI voert gedurende de uitvoering van de actielijnen periodiek interdepartementaal overleg om een goede aansluiting te houden met de departementale ontwikkelingen. Het is de bedoeling om dit Strategisch Beraad IHH om te vormen tot een strategisch gremium dat past bij en binnen de bestaande structuren van het programma.

Spoor 3 - Nieuwe Archiefwet: Voor de Archiefwet geldt dat deze onder de verantwoordelijkheid valt van het ministerie van OCW. Interdepartementale afstemming vindt plaats in een stuurgroep met OCW, BZK, de Inspectie OE, het Nationaal Archief, de VNG, het IPO, en de Waterschappen.

Interdisciplinair en interdepartementaal advies

De inhoudelijke sporen komen bij elkaar in het rijksbrede programma. Het Regieteam Open Overheid, de Programmaraad Open Overheid en het Interdepartementaal Overleg Open Overheid zijn de gremia waarin de verdere samenhang wordt geborgd. Deze gremia zijn niet besluitvormend, maar zorgen voor eenduidig advies richting de bovenliggende besluitvormende gremia.

Regieteam Open Overheid

De dagelijkse aansturing van de sporen gebeurt binnen de aparte teams. De coördinatoren hiervan komen wekelijks bijeen in het Regieteam Open Overheid. In dit informele overleg worden lopende zaken doorgenomen en de agenda's en voorstellen voor de andere beraden voorbereid. Doordat het een informeel afstemmingsoverleg betreft, wordt het Regieteam niet weergegeven in de governance.

Programmaraad Open Overheid

Vanuit het programma Open Overheid wordt de samenhang van de inhoudelijke sporen bewaakt. De Programmaraad is het overleg waar de 10 betrokken directies en dienstonderdelen zijn vertegenwoordigd die beleidsvormend én uitvoerend te maken hebben met de sporen van het programma. Het overleg is dan ook interdisciplinair van karakter. De Programmaraad is niet

besluitvormend, maar fungeert als gremium waar beleid en uitvoering van een integrale blik wordt voorzien, om daarmee besluitvormende organen van goede reflectie en advies te kunnen voorzien.

De Programmaraad bestaat uit de managers van de sporen (samen vormen zij het Regieteam), de (plv.) directeuren van de direct betrokken diensten (de Inspectie OE, het Nationaal Archief, Doc-Direkt, UBR, RDDI) of directies (CIO Rijk, CZW, OCW Cultuur en Media) en het programmateam Open Overheid (bestaand uit de programmadirecteur, de programmasecretarissen en de communicatieadviseur).

Door de interdisciplinaire samenstelling van de Programmaraad, levert dit gremium een belangrijke impuls aan de samenwerking tussen de beleids- en uitvoeringskanten binnen het programma.

Interdepartementaal Overleg Open Overheid

Voor de integrale advisering benut het programma het Interdepartementaal Overleg Open Overheid. Hier vindt afstemming met de departementen plaats. In dit overleg zijn de programmamanagers open overheid van alle departementen vertegenwoordigd. Met inachtneming van het integrale advies vanuit de Programmaraad worden de stukken in dit gremium interdepartementaal verder afgestemd.

Besluitvormende gremia

Nadat stukken zowel interdisciplinair als interdepartementaal zijn afgestemd, vindt er in de volgende bovenliggende gremia besluitvorming plaats. Per dossier wordt bekeken welke lijn passend is. Er zal nog een workflow worden opgesteld ter verdere verduidelijking van de besluitlijnen. Deze zal inzichtelijk maken langs welke lijn er over welke stukken wordt besloten (realisatie in Q3-4 2022).

Stuurgroep Platform Open Overheidsinformatie

De sturing op de ontwikkeling en uitrol van het Platform Open Overheidsinformatie is uitsluitend opgedragen aan de stuurgroep Platform Open Overheidsinformatie. In deze stuurgroep vindt de besluitvorming over de implementatie van de actieve openbaarmaking door middel van het platform plaats. In deze stuurgroep zijn vertegenwoordigers van de gemeenten, provincies, waterschappen, uitvoeringsorganisaties, ministeries, CIO Rijk en de organisaties die het platform ontwikkelen opgenomen (BZK/Logius/KOOP). Twee vertegenwoordigers van de Hoge Colleges van Staat participeren als gastlid. De stuurgroep valt buiten de reguliere *governance* van het programma.

Interdepartementaal Overleg Wetgeving en Juridische Zaken

Voor de juridische besluitvorming wordt het Interdepartementaal Overleg Wetgeving en Juridische Zaken (IOWJZ) gebruikt. Omdat in het IOWJZ steeds meer openbaarheidsvraagstukken werden geagendeerd, is de Stuurgroep Openbaarheid opgericht. Dit gremium heeft een vrijwel gelijke samenstelling als het IOWJZ. Deze stuurgroep heeft zichzelf ondertussen geherdefinieerd tot Klankbordgroep Openbaarheid. Hierdoor wordt deze niet langer weergegeven in de *governance*.

CIO-Beraad

Het CIO-Beraad kan als voorportaal van de ICBR worden gebruikt voor ICT-dossiers die vanuit het spoor Informatiehuishouding/Open op Orde worden aangeleverd. Informatiehuishouding is als thema opgenomen in de I-strategie die door het Kabinet naar het Parlement is gestuurd. Afhankelijk van het belang kan het CIO-Beraad voor ICT-dossiers ook besluitvormend zijn.

Interdepartementale Commissie Bedrijfsvoering Rijksdienst

Voor zaken die de bedrijfsvoering Rijk en ambtenaren breed raken, worden besluiten genomen in de Interdepartementale Commissie Bedrijfsvoering Rijksdienst (ICBR). Denk aan openbaarmaking, de verdeling van financiële middelen of verantwoording richting het parlement. Bij bespreking van strategische voorstellen of nieuw beleid rondom informatiehuishouding, worden in de ICBR ook de RDDI, CIO Rijk en NA uitgenodigd.

Secretaris-Generaal Overleg/Ministerraad

Besluitvorming in het SGO of in de Ministerraad (MR) vindt plaats als dit noodzakelijk is, bijvoorbeeld bij politieke besluiten zoals de verdere openbaarmaking van beslisnota's.

5 Kansen en risico's

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de kansen die we met het programma kunnen benutten en een aantal zaken die een risico zouden kunnen vormen voor het behalen van de doelen van het programma. Daar waar het zaken zijn die vanuit het programma kunnen worden beïnvloed, wordt ingegaan op welke instrumenten kunnen worden ingezet om tijdig bij te sturen. Daar waar het eventuele gebeurtenissen betreft die buiten de invloedssfeer van het programma liggen, wordt een inschatting gemaakt van de mogelijkheden om de voortgang van het programma niet te vertragen.

Media aandacht en politieke dynamiek

Uit het regeerakkoord van het kabinet Rutte IV komt naar voren dat dit kabinet is doordrongen van het belang van transparantie en een zo open mogelijke overheid. Het kabinet ambieert een andere bestuurscultuur. Dit is een belangrijke steun voor het programma. Van belang is om deze steun ten volle te benutten en daar waar mogelijk vaart te maken.

De politiek staat doorgaans in de schijnwerpers, de maatschappij en met name de media houden scherp in de gaten wat het kabinet en de Kamer zegt en doet. De besluitvorming omtrent Covid-19 is hier een goed voorbeeld van, zoals de berichtgeving dat uit openbaar gemaakte documenten geconcludeerd is dat ambtenaren nuanceringen aan hebben gebracht in de adviezen van het OMT. Dit toont aan de ene kant het belang van openbaarheid aan, terwijl het aan de andere kant aantoont dat dit kan zorgen voor twijfel over de onafhankelijkheid van een adviesorgaan. Teveel en te vaak aandacht voor dergelijke incidenten in zowel politiek als media kan goede voortgang overschaduwen. Mede daarom zal in de communicatie over het einddoel van een open overheid altijd helder naar voren komen dat het een groeitraject is.

Combinatie van expertises en rollen in het programma

In het programma werken veel verschillende disciplines en rollen, zowel interdisciplinair als interdepartementaal, aan één tafel. Dit is een uniek aspect van het programma. Veel verschillende partijen werken samen naar een gezamenlijk doel. Dit biedt een kans om belangrijke onderwerpen breed aan te vliegen, waardoor betere en versnelde maatregelen mogelijk zijn. Het heeft daarentegen ook gevolgen voor de veelheid aan overleggen en de besluitvorming.

Complexe structuur en governance

De interdepartementale en interdisciplinaire inrichting van het programma is nodig om te borgen dat alle aspecten die bijdragen aan de realisatie van een open overheid in voldoende mate betrokken zijn. Tegelijkertijd zorgt het er voor dat afstemming soms lang duurt. Enerzijds vanwege de verschillende belangen die tegen elkaar afgewogen moeten worden en het constant waarborgen van de privacy en beveiligingseisen. Anderzijds omdat het gaat om een implementatie voor 130.000 rijksmedewerkers in meer dan 60 organisaties (departementen, agentschappen, ZBO's, Hoge Colleges van Staat, etc.). Vanwege de grote verbondenheid van de verschillende sporen zorgt dit voor lange doorlooptijden. Het is van belang dat dit niet tot frustraties bij betrokkenen leidt. Daarom is het van belang dat goed gecommuniceerd wordt over de voortgang van besluitvorming.

Uitvoeringsproblematiek Wob/Woo

Al enkele jaren ondervindt de Rijksoverheid problemen bij de uitvoering van de *Wet openbaarheid van bestuur* (Wob). Hier liggen diverse oorzaken aan ten grondslag, waarvan de verwachting is dat die deels met het op orde krijgen van de informatiehuishouding en met het beleid van actieve openbaarmaking ondervangen gaan worden. Met de invoering van de *Wet open overheid* (Woo) per 1 mei 2022 is de behandeltermijn voor informatieverzoeken nog korter geworden, wat de huidige uitvoeringsproblematiek alleen maar urgenter maakt. De krappe arbeidsmarkt is hierbij een serieus risico. Externe inhuur kan tijdelijk verlichting brengen, maar biedt geen permanente oplossing.

Inrichting Platform Open Overheidsinformatie

Voor het ontsluiten van actief openbaar te maken informatiecategorieën wordt ingezet op het platform open.overheid.nl. Dit is het startpunt waar overheidsinformatie uit de Woo op één plek vindbaar en doorzoekbaar wordt. Ervoor zorgen dat alle organisaties (meer dan 1.000) zich aansluiten en de zeventien verplichte informatiecategorieën uit de Woo via het Platform Open Overheidsinformatie actief openbaar maken, is een ingewikkeld traject met een complexe keten en veel verschillende belangen.

Complexiteitsreductie en ketenregie is hier cruciaal. De ontwikkeling van het portaal is nog niet afgerond en de implementatie van actieve openbaarmaking verkeert mede daardoor – gelet op de verplichtstelling in de Woo – nog in de beginfase. De omvang en complexiteit van het project leveren risico's op met betrekking tot de voortgang. Een stevige sturing is daarom noodzakelijk. Er is dan ook voor gekozen om de sturing op de ontwikkeling van het portaal en de regie op de implementatieondersteuning van de actieve openbaarmaking op te dragen aan de Stuurgroep PLOOI. Hierin zijn alle betrokken overheidslagen vertegenwoordigd.

6 Organisatie

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de organisatie en personele inzet van het programma. Zoals beschreven werkt ieder vanuit eigen lijndirectie in teamverband aan de verschillende actielijnen. Er is hierdoor geen sprake van een formatieve programmaorganisatie.

Programmaonderdelen en teams

Het programma bestaat uit de volgende onderdelen en teams:

- Kernteam programma Open Overheid, verantwoordelijk voor de programmabrede sturing.
- Team Informatiehuishouding / Programma Open op Orde, verantwoordelijk voor de verbetering van de rijksbrede informatiehuishouding.
- Team Openbaarmakingsbeleid
- Team Actieve Openbaarmaking
 - Projectgroep openbaarmaking beslisnota's (artikel 68 Grondwet).
 - Projectgroep PLOOI verantwoordelijk voor ontwikkeling van open.overheid.nl en aansluiting overheden op open.overheid.nl (Woo).

- Team Nieuwe Archiefwet, onze collega's van OCW/ directie Media en Creatieve Industrie.

Voor de verbetering van de informatiehuishouding is een Regeringscommissaris IHH benoemd (van 1 januari 2022 tot 1 januari 2024). De Regeringscommissaris IHH wordt ondersteund door een eigen staf en dient als aanjager van de verbetering van de informatiehuishouding.

Per 1 mei 2022 is, gelijk met de inwerkingtreding van de Woo, het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding ingesteld. Dit college wordt ondersteund door een zelfstandig bureau. Dit valt verder buiten de strekking van dit programmaplan.

Dit is een publicatie van:
**Het ministerie van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties**

November 2022